

SZILÁGYI JÁNOS EDE*

AZ EREDETVEDELEM EGYES AKTUÁLIS KÉRDÉSEI: A MAGYAR TERMÉK ÉS A HUNGARIKUM

Tattay professzor számos jogterületet érintő tudományos közleményeiben jelentős hányadot képviselnek az eredetvédelemről és földrajzi árujelzőkről szóló – e jogintézmények szempontjából megkerülhetetlen – könyvek¹ és szakcikkek.² A publikációiban megjelenő elemzéseire, felvetéseire, valamint szemé-

* PhD, egyetemi docens, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Agrár- és Munkajogi Tanszék.

¹ Monográfiái, szakkönyvei és tankönyvei közül a földrajzi árujelzők szabályozása szempontjából különösen jelentős és értékes munkák: TATTAY Levente: *A bor és az agrártermékek eredetvédelme*. Budapest, Mezőgazda Kiadó, 2001; TATTAY: *A versenyjog és az ipari tulajdon oltalma az Európai Közösségben*. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar, 1998; TATTAY: *Az árujelzők kialakulásának és felhasználásának kezdetei*. Budapest, Gépirat, 1999. Általános, szellemi tulajdont elemző számos munkája közül pedig fontosnak tartom kiemelni a TATTAY: *Intellectual property law in Hungary*. Alphen Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International, 2010; továbbá TATTAY: *A szellemi alkotások joga*. Budapest, Szent István Társulat, 2007.

² A tanulmányai és szakkikvei a földrajzi árujelzők és eredetvédelem egyéb intézményei kapcsán számos vonatkozást érintenek; ezek közül különösen a következő fontos elemző munkákat emelem ki: TATTAY: A földrajzi árujelzők oltalma és a bor-eredetvédelem. *Gazdaság és Jog*, 2012/1. 21–24.; TATTAY: A Tokaj eredetmegjelölés és a hét nemzetközi egyezmény. *Gazdaság és Jog*, 2012/4. 23–24. [a továbbiakban: TATTAY (2012a)]; TATTAY: A boreredet-megjelölések és borvédjegyek. *Magyar Jog*, 2002/10. 604–609.; TATTAY: A földrajzi árujelzők és a gazdasági verseny az európai közösségben [sic!]. *Magyar Jog*, 1998/6. 351–361.; TATTAY: A földrajzi árujelzők nemzetközi szabályozása. *Gazdaság és Jog*, 1996/12. 16–19.; TATTAY: A földrajzi árujelzők piacgazdasági jelentősége. *Propaganda – Reklám*, 1998/2. 16–17.; TATTAY: A földrajzi árujelzők szabályozása és bírósági gyakorlata az Európai Közösségben. *Gazdaság és Jog*, 1999/2. 15–19.; TATTAY: A földrajzi megjelölések védelme az Amerikai Egyesült Államokban. *Jogtudományi Közlöny*, 2000/5. 194–198.; TATTAY: A jelmondatok és a szlogenek jogvédelme. *Gazdaság és Jog*, 1999/3. 24–26.; TATTAY: A kínai porcelántól a csabai kolbászig. *Propaganda – Reklám*, 1993/1. 11–13.; TATTAY: A szellemi alkotások európai jogharmonizációja Magyarországon (1991–2007). *Magyar Jog*, 2007/9. 518–530.; TATTAY: Az európai jogharmonizáció és az iparjogvédelem újraszabályozása Magyarországon. *Irány az EU*, 1999/12. Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara; TATTAY: Az európai jogharmonizáció hatása az ipari tulajdon újraszabályozására Magyarországon. *Gazdaság és Jog*, 2000/6. 17–21.;

lyes segítségére, útmutatásaira mindig számíthattam kutatásaim során. Kedves Professzor Úr, jelen írásomat születésnapod alkalmából Neked ajánlom, egyúttal további munkádhoz jó egészséget kívánok!

* * *

Jelen munkámban³ egy dinamikusan fejlődő terület, az eredetvédelem jogszabályi rendszerének közelmúltban⁴ történt – elsősorban magyar vonatkozású – változásaira kívánom felhívni a figyelmet. Tekintettel a terület összetettségére, egy ilyen jellegű áttekintés szükségképpen csak vázlatos lehet.

1. Az eredetvédelem jogi meghatározása

Munkám elején fontosnak tartom rögzíteni, hogy magam mit értek eredetvédelem alatt. Előljáróban meg kell jegyezni, hogy a területtel foglalkozó jogász és nem jogász szakemberek a minőségvédelem, az eredetvédelem, illetve a származásvédelem fogalmak széles spektrumát alkották meg. Jelen munkámban nem kívánok ezek elemzésével, bírálatával foglalkozni, megtettem azt már egy korábbi munkámban.⁵ E tanulmány kapcsán pusztán arra szorítkozok, hogy egy elfogadhatónak tartott jogi lehatárolással keretet teremtsék aktuális kutatásom, ezen írás későbbi fejezetei számára.

TATTAY: Az Európai Unió eredetvédelmi rendszere és Magyarország. *Külgazdaság*, 1997/2. 26–28.; TATTAY: Borvédjegyek a marketingben. *M&M*, 2001/5-6. 85–90.; TATTAY: Egy kis előkelőség. Nemesi nevek, rangok, címek a marketingben. *Propaganda – Reklám*, 1998/3. 16–18.; TATTAY: Eredetvédelem Franciaországban. A Cognac, Champagne és a Bordeaux-i bor nyomában. *Külgazdaság*, 2000/3. 29–41.; TATTAY: Gondolatok a földrajzi árujelzők jogi oltalma bevezetéséről. *Magyar Jog*, 1997/4. 193–200.; TATTAY: Jó bornak is kell a védjegy? In: *XXV. Országos Szőlész-borász Továbbképző Tanfolyam*, Balatonfüred 2003. február 3-7., 89–92.

³ A kézirat lezárásának ideje: 2013. február 1. napja.

⁴ A területtel foglalkozó korábbi munkáim közül, amelyek rendszerére és elemzéseire jelen tanulmány szorosan ráépül, kiemelendőnek tartom: SZILÁGYI János Ede: *Eredetvédelmi kérdések a borjogban*. Miskolc, Novotni Kiadó, 2009; SZILÁGYI: Földrajzi árujelzők szabályozása multilaterális nemzetközi megállapodásokban. *Miskolci Jogi Szemle*, 2008/2. 95–120.; SZILÁGYI: A földrajzi árujelzők hatályos magyar szabályozása a nemzetközi és európai tendenciák tükrében. *Magyar Jog*, 2010/5. 265–273.

⁵ SZILÁGYI (2009) i. m. 61–85.

A földrajzi eredet védelmének több jogi rendszere ismert világszerte. Ennek leggyakoribb rendszerei – Marcus Höpperger osztályozása⁶ alapján – a következők: (a) Tisztességtelen verseny és *passing-off*; a két elemből álló rendszer közül a kevésbé ismert *passing-off* kategóriában, a civiljogi hagyományok alapján, a szerződésen kívüli károkozás joga (*tort law*) képezi a földrajzi árujelzők védelmének az alapját. (b) Együttes és tanúsító védjegyek. (c) *Sui generis* védett eredetmegjelölések és regisztrált földrajzi jelzések rendszere, amelyet Höpperger a szőlészet-borászat szektor – XIX. században kialakult – szabályozására vezet vissza; az ilyen *sui generis* védelem speciális törvényi vagy rendeleti elismerésen alapul, és lényegében a francia eredetvédelmi rendszer és az európai földrajzi árujelzők védelmét szolgáló rendszer hozható fel példaként. d) A védelem közigazgatási rendszerei, amelynek tipikus képviselői a borokra vonatkoznak; itt ahhoz, hogy egy földrajzi árujelzőt valamely terméken használni lehessen, szükséges az, hogy a konkrét terméket egy adminisztratív engedélyezési eljárás során ellenőrizték, azon szempontból, hogy a termék eleget tesz-e a földrajzi árujelzőhöz tartozó lényeges jogi követelményeknek.

A fenti rendszerek mellett ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy létezhet a földrajzi árujelzők védelmének egy olyan rendszere valamely államban, amely nem szükségképpen esik a meghatározott négy kategóriába. Fontos továbbá kiemelni azt, hogy az egyes kategóriák nem kizárólagosak. Éppen ellenkezőleg, gyakorta találkozhatunk egyszerre a különböző kategóriák együttes alkalmazásával. A helyzetet bonyolítja az is, hogy a különböző termékkategóriákban eltérő védelmi rendszerek működhetnek.⁷

Munkám további részében lényegében éppen olyan eredetvédelmi intézményekkel – a magyar termék rendelettel, illetve a nemzeti értékek és hungarikumok védelmét biztosító törvénnyel – kívánok foglalkozni, amelyek jórészt kívül esnek – a höppergeri értelemben – klasszikusnak tekinthető eredetvédelmi jogintézmények körén (leszámítva azt, hogy a hungarikumok védelmét egy erre a célra létrehozott tanúsító védjegy is biztosítja), mégis vitathatatlanul a földrajzi eredettel (vagy legalábbis származással) összefüggésben kerültek megalkotásra Magyarországon.

⁶ HÖPPERGER, Marcus: Geographical indications in the international arena the current situation. 4–8. In: *International Symposium on Geographical Indications (WIPO and SAIC)*. (Peking, Kína, 2007. június 26–28.); forrás: http://www.wipo.int/meetings/en/details.jsp?meeting_id=13243; [letöltve: 2007.11.03.]

⁷ HÖPPERGER i. m. 4.

Tanulmányomban tehát két új magyar jogintézményre koncentrálok, ez mindazonáltal nem jelenti azt, hogy más tekintetben nincsenek folyamatban változások. Az alábbi fejlemények részletes kifejtésére pusztán a területi korlátokra tekintettel nem térek ki: (a) A földrajzi árujelzők nemzetközi szintű védelme kapcsán kiemelendő, hogy napjaink két releváns jogvédelmi rendszerénél is komoly fejlemények vannak.⁸ (a1) Az eredetmegjelölések védelmét biztosító *Lisszaboni Megállapodás*⁹ kapcsán egy 2008-as döntés alapján vizsgálják a rendszer lehetséges fejlesztését (az egyik legkomolyabb hiányossága a lisszaboni rendszernek ugyanis az, hogy meglehetősen kevés tagja van). Ennek kapcsán felvetődött a rendszer kiterjesztésének lehetősége a földrajzi jelzésekre is.¹⁰ (a2) A *TRIPS-mMegállapodás*¹¹ továbbfejlesztése (lényegében az ún. 'regisztráció' és 'kiterjesztés' kérdései¹²) kapcsán is kerültek elő újabb felvetések, javaslatok¹³ a Kereskedelmi Világszervezetben (WTO). (b) A magyar eredetvédelemben különösen sok jelentős változás, esemény történt a borok eredetvédelme kapcsán. (b1) Megszülettek – ha nem is az összes vonatkozásában – a korábbi uniós szabályozás alapján is védelem alatt álló *boraink földrajzi árujelzőinek* – 30 eredetmegjelölésnek és öt földrajzi jelzésnek – *a termékleírásai*. Azokat, valamint a nemzeti jóváhagyásukról szóló határozatokat határidőre (2011. december 31-ig) megküldték az Európai Unió Bizottságának (ami praktikusán azt jelenti, hogy ezen régi-új földrajzi árujelzőkkel kapcsolatban a borkészítés a 2012 augusztusával kezdődő borpiazi évtől már e termékleírások szerint folyhat¹⁴). A termékleírások és a rajtuk alapuló új eredetvédelmi szisztéma jelentősen átrendezték a borok földrajzi árujelzőinek korábbi rendszerét. (b2) A *magyar-szlovák tokaji jogvita* újabb fejezetéhez érkezett,

⁸ Mindkét nemzetközi rendszer vonatkozásában az előzmények tekintetében lásd SZILÁGYI (2008) i. m. 99–103. és 106–120.

⁹ Magyarországon az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozásra vonatkozó Lisszaboni Megállapodásnak, az 1967. évi július hó 14. napján Stockholmban felülvizsgált szövege kihirdetéséről szóló 1982. évi I. tvr. hirdette ki. A Lisszaboni Megállapodás a Párizsi Unió Egyezmény (Magyarországon az 1970. évi 18. tvr. hirdette ki) szakosított szerződése.

¹⁰ Lásd az erre a célra létrehozott munkacsoport eredményeit: <http://www.wipo.int/lisbon/en/review.html> [letöltve: 2013.02.10.]

¹¹ Magyarországon kihirdette az 1998. évi IX. törvény. A TRIPS-megállapodás az I. C) melléklet.

¹² SZILÁGYI (2008) i. m. 113–118.

¹³ Lásd különösen a következő WTO dokumentumokat WT/GC/W/633 (2011.04.11.), TN/C/W/60 (2011.04.19.) TN/IP/21 (2011.04.21.).

¹⁴ Lásd a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény 13/A. § (8) bekezdését.

immáron az Európai Unió Bírósága előtt. Az ítélet¹⁵ kapcsán megállapítható, hogy az uniós döntéshozók (Európai Bizottság) nem érzékelték, mi a különbség egy tipikus homonim elnevezéseken alapuló jogvita (amelynek az alapja két, egymástól elkülönülő földrajzi helynek ugyanazzal az elnevezéssel történő jelölése) és a magyar-szlovák jogvita (amely kapcsán lényegében ugyanarról a helyről van szó, csak hogy különböző termékekre kívánják ugyanazt az elnevezést használni) között. Megítélésünk szerint – egyetértve Tattay Leventével¹⁶ – az ügy kapcsán nem kizárólag a magyar termelők, de a tokaji termékeket vásárló fogyasztók sérelme is felvethető. (b3) A borok új földrajzi árujelzős rendszere felvetette az ahhoz kapcsolódó intézmények újragondolását is. Ezen újraértelmezés során született meg – másodszori nekifutásra¹⁷ – az új hegyközségi törvény¹⁸ is. Az érintettek ugyanakkor érzékelhetően nem értenek egyet a szabályozás bizonyos elemeivel, mivel kezdeményezték annak ombudsmani vizsgálatát.¹⁹

2. A magyar termék rendelet

Az új magyar szabályozással²⁰ (továbbiakban: magyar termék rendelet), amely a *Magyarországon forgalomba hozott élelmiszerekre*²¹ (kivéve a szőlőből készült termékeket²²) kiterjedő hatályú, és főbb vonatkozásait tekintve 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba,²³ a jogalkotó azon uniós szabályozáson (az ún.

¹⁵ Lásd T-194/10. sz. ügy Magyarország kontra Bizottság [HL C 399., 2012.12.22., 18. o.].

¹⁶ TATTAY (2012a) i. m. 24.

¹⁷ Lásd a 2012. október 1. napján érkezett T/8604. számú önálló képviselői indítványt (*Tiffán Zsolt*), amelyet a szakmai szervezetekkel történt egyeztetést követően az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága levett a napirendjéről.

¹⁸ A hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény.

¹⁹ *Az ombudsmanhoz fordult a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa*, közszolgálati hírportál, http://www.hirado.hu/Hirek/2013/01/09/16/Az_ombudsmanhoz_fordult_a_Hegykoszsegek_Nemzeti_Tanacs.aspx [letöltve: 2013.01.09.]

²⁰ Lásd a 74/2012. (VII.25.) VM rendeletet az egyes önkéntes megkülönböztető megjelölések élelmiszereken történő használatáról 1. §

²¹ Az *élelmiszerek* fogalma kapcsán lásd az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendeletét az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról [2002] HL L 31, 2002.2.1., 1–24. o.; 74/2012. VM rendelet 1. § (6) bek. c) pont.

²² 74/2012. VM rendelet 1. § (7) bek.

²³ 74/2012. VM rendelet 8. § Fontos megemlíteni ugyanakkor a rendelet átmeneti rendelkezéseit. Ennek értelmében az „olyan élelmiszer, amelynek csomagolásán e rendelet szerint minősülő, de e rendelet előírásainak nem megfelelő állítás található, e rendelet hatálybalépését kö-

Közösségi Vámkódexen²⁴⁾ alapuló gyakorlaton próbált meg változtatni, amely alapján az élelmiszerek viszonylag csekély magyarországi kötődése esetén is lehetőség nyílt a termék magyar termékként történő megjelölésére. A Közösségi Vámkódex alapján ugyanis „azokat az árukat, amelyeknek az előállításában egynél több ország vett részt, úgy kell tekinteni, hogy abból az országból származnak, amelyben az utolsó lényeges, gazdaságilag indokolt feldolgozáson vagy megmunkáláson mentek keresztül. Ez a feldolgozási vagy megmunkálási folyamat vagy az élelmiszer-előállítás fontos szakaszát kell hogy képezze, vagy annak eredményeként új terméket kell hogy létrehozzanak. Ebbe az értelmezésbe pedig már a csomagolás is beleszámít. Így egy másik országban előállított, de egy magyarországi üzemben szeletelt és csomagolt felvágott csomagolásán származási országgént feltüntethető Magyarország.”²⁵

A magyar termék rendelet hatálybalépésétől kezdve csak a rendeletben meghatározott feltételekkel tüntethetők fel az élelmiszereken a ‘magyar termék’, a ‘hazai termék’ és a ‘hazai feldolgozású termék’ jelölések. E jelölések feltüntetése ugyanakkor továbbra sem kötelező az élelmiszereken, pusztán *önkéntes* alapon történik.²⁶ Fontos megjegyezni, hogy a három kategória alapvetően az összetevők alapján különbözteti meg az egyes termékeket, s az egyes termékek minőség szerinti kategorizációja (különleges, prémium) nem tárgya a rendeletnek; az egyes, minőséggel kapcsolatos megjelölésekkel kapcsolatos elvárásokat ugyanis a Magyar Élelmiszerkönyv tartalmazza.²⁷

A magyar származásra történő utalás, így különösen a ‘*magyar termék*’ jelzés használatának szabályai eltérő követelményeket fogalmaznak meg az

vetően 12 hónapig hozható forgalomba és minőség-megőrzési ideje végéig forgalomban tartható.”; 9. § (2) bek. A rendelethez készült útmutató ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy „ez a moratórium nem vonatkozik a különböző reklámokra, szóró anyagokra, kiadványokra, amelyekre a 2012. szeptember 1-jei hatályba lépés vonatkozik”; lásd *Útmutató az egyes önkéntes megkülönböztető megjelölések élelmiszereken történő használatáról szóló 74/2012. (VII.25.) VM rendelet alkalmazásához*, 2012. december (1. kiadás), 15. oldal [továbbiakban: *Útmutató*]. Az útmutató elérhető a kormányzati honlapról: http://elelmiszerlanc.kormany.hu/download/c/49/50000/%C3%9A%tmutat%C3%B3_magyar%20term%C3%A9k%20rendelet-hez_2012_12_19.pdf [letöltve: 2013.02.03.]

²⁴⁾ A Tanács 2913/92/EGK rendelete (1992. október 12.) a Közösségi Vámkódex létrehozásáról [1992] HL L 302, 1992.10.19., 1–50. o. Megjegyzés: e rendeletet 2013. június 24. napjától teljes egészében felváltja immáron az Európai Parlament és a Tanács 450/2008 rendelete a Közösségi Vámkódex létrehozásáról (Modernizált Vámkódex) [2008] HL L 145, 2008.06.04., 1–64. o.

²⁵⁾ Lásd az *Útmutató* 2. oldalát.

²⁶⁾ 74/2012. VM rendelet 1. § (1) és (4) bek.

²⁷⁾ 74/2012. VM rendelet 1. § (3) bek., 5. §; lásd továbbá az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. (II.26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendeletet és annak kommentárját is.

alaptermékek,²⁸ a feldolgozatlan termékek²⁹ és a feldolgozott termékek³⁰ vonatkozásában. Az első esetben, a növényi eredetű *alaptermékek* kapcsán feltételként határozták meg, hogy annak termesztése, betakarítása, tisztítása, kezelése, előrecsomagolása Magyarországon kell történjen; hasonlóképpen az állati eredetű alaptermék esetén pedig az állat születése, keltetése, felnevelése (vagy, ha az alaptermék nem az állatból készül, különösen a méz-, tej- és tojástermelés esetén, az állat termelésbe állítása) és előrecsomagolása. A magyar származásra történő utalás a *feldolgozatlan terméken* akkor tüntethető fel, ha annak az előbb részletezett alaptermékből történő előállításakor valamennyi alkalmazott eljárását – pl. a szétválasztást, vágást, szeletelést, darálást, nyúzást, őrlést, tisztítást, hűtést, fagyasztást és a csomagolást – Magyarországon végezték. A magyar származásra történő utalás a *feldolgozott terméken* akkor tüntethető fel, ha (ad 1) az előállításához használt feldolgozatlan termék összetevő eleget tesz a magyar termék rendeletben ilyen termékekkel szemben támasztott feltételeknek, (ad 2) feldolgozásának minden lépése, amelynek eredményeképpen a végtermék létrejön, Magyarországon történt, és (ad 3) az előállításához használt egyéb feldolgozott termék összetevői is megfelelnek a magyar származású alaptermékekkel szemben támasztott feltételeknek.³¹

A '*hazai termék*', vagy bármilyen ezzel egyenértékű jelölés a feldolgozott terméken akkor tüntethető fel, ha (ad 1) az előállításához használt feldolgozatlan termék összetevő több mint 50%-a megfelel a magyar termék jelölés kapcsán a feldolgozatlan termékekkel szemben támasztott feltételeknek, (ad 2) a feldolgozás minden lépése, amelynek eredményeképpen a felhasználónak szánt

²⁸ A vonatkozó uniós jog alapján '*alaptermékek*': elsődleges termelésből származó termékek, beleértve a termőföldből, állattenyésztésből, vadászatból és halászatból származó termékeket; lásd: Európai Parlament és a Tanács 852/2004/EK rendelete az élelmiszer-higiéniáról [2004] HL L 139, 2004.4.30., 1–54. o. 2. cikk (1) bek. b) pont; 74/2012. VM rendelet 1. § (6) bek. a) pont.

²⁹ A vonatkozó uniós jog alapján '*feldolgozatlan termékek*': olyan élelmiszerek, amelyeken még nem végeztek feldolgozást, és ide tartoznak a szétválasztott, részekre osztott, elvágott, szeletelt, kicsontozott, darált, megnyúzott, őrlött, vágott, tisztított, darabolt, kifejtett, tört, hűtött, fagyasztott, mélyfagyasztott vagy kiolvasztott élelmiszerek; lásd: 852/2004/EK rendelet 2. cikk (1) bek. n) pont; 74/2012. VM rendelet 1. § (6) bek. i) pont. A 852/2004/EK rendelet 2. cikk (1) bek. m) pontja alapján '*feldolgozás*': az eredeti terméket lényegesen megváltoztató bármely tevékenység, beleértve a melegítést, füstölést, pácolást, érlelést, szárítást, marinírozást, kivonást, extrudálást vagy e folyamatok valamely kombinációját.

³⁰ A vonatkozó uniós jog alapján '*feldolgozott termék*': a feldolgozatlan termékek feldolgozásából származó élelmiszerek. Ezek a termékek tartalmazhatnak olyan összetevőket, amelyek az előállításukhoz szükségesek, vagy különleges tulajdonságokat adnak nekik; lásd: 852/2004/EK rendelet 2. cikk (1) bek. o) pont; 74/2012. VM rendelet 1. § (6) bek. j) pont.

³¹ 74/2012. VM rendelet 2. § Bizonyos kivételek kapcsán lásd a 2. § (5) bekezdését.

végtermék létrejön, Magyarországon történt, és (ad 3) az előállításához használt feldolgozott termék összetevő megfelel az előző két pontban meghatározott követelményeknek.³²

A feldolgozott terméken a '*hazai feldolgozású termék*', vagy bármilyen ezzel egyenértékű jelölés, akkor tüntethető fel, ha a feldolgozás minden, a termék összetételét vagy érzékszervi tulajdonságait meghatározó eljárás Magyarországon történt. A feldolgozott termék előállítása során nem tekinthető a termék összetételét vagy érzékszervi tulajdonságait meghatározó eljárásnak a válogatás, az osztályozás, a szétválasztás, a csomagolás és a jelölés.³³

A magyar termék rendelet hatálya nem csak a fentebb említett jelölések jogszolgáltatlan használata ellen lép fel. A rendeletben meghatározott feltételeknek teljesülnie kell bármilyen olyan egyéb állítás, jelölés vagy megkülönböztető információ esetén is, amely az élelmiszer magyar vagy hazai származására vagy hazai feldolgozására utal.³⁴

A *piacszabályozási eszköznek nem minősülő*³⁵ magyar termék rendelet önmagában nem ír elő kötelező logó- vagy védjegyhasználati kötelezettséget.³⁶

A magyar termék rendelet nemcsak a Magyarországon forgalomba hozott élelmiszerek származása, hanem készítésének módja kapcsán is meghatározott

³² 74/2012. VM rendelet 3. §

³³ 74/2012. VM rendelet 4. §

³⁴ 74/2012. VM rendelet 1. § (2) bek., 2. § (1) bek., 3. § (1) bek., 4. § (1) bek.

³⁵ A magyar termék rendeletet 2011 végétől az EU notifikációs eljárás keretében vizsgálta, és az eljárás során megfogalmazta fenntartásait is. „Az EU a hazánkban megküldött válaszlevélben elismeri, hogy az önkéntes szabályozás nem ellentétes az áruk szabad áramlásának uniós alapjogával, mégis úgy ítéli meg, hogy a származási hely feltüntetése már önmagában is diszkriminatív, hiszen arra ösztönözheti a magyar fogyasztókat, hogy az import élelmiszerekkel szemben a hazai termékeket válasszák. A levélben több olyan bírósági döntésre utalnak, amelyben hasonló, más tagországi kezdeményezéseket Brüsszel már elutasított.” Lásd a *Készül a válaszlevél a magyar termékrendelet-tervezethez érkezett uniós kifogásokra*; 2012. április 25., kormányzati honlap, <http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium/elelmiszerlanc-felugyeletert-es-agrar-szakigazgatassert-felelos-allamtitkarsag/hirek/ama-gyar-termek-megkulonboztetese-a-fogyasztok-erdeke> [letöltve: 2013.02.03.]

³⁶ Mindazonáltal a tárca szorgalmazta a Magyar Termék Nonprofit Kft. ezzel kapcsolatos kezdeményezését; lásd *A magyar termék megkülönböztetése a fogyasztó érdeke*; 2012. július 24, kormányzati honlap, <http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium/elelmiszerlanc-felugyeletert-es-agrar-szakigazgatassert-felelos-allamtitkarsag/hirek/ama-gyar-termek-megkulonboztetese-a-fogyasztok-erdeke> [letöltve: 2013.02.03.]. Ennek megfelelően pl. a Magyar Termék Nonprofit Kft. jelentősen átalakította tanúsító védjegyeinek rendszerét, nagymértékben megfeleltetve azt a 74/2012. VM rendeletben foglaltaknak; lásd http://www.amagyartermek.hu/content/letoltheto_dokumentumok/ [letöltve: 2013.02.03.]

bizonyos jelöléseket, amelyeket tipikusan az egyedi előállítású, ill. manufaktúrális körülmények között készült termékekre lehet használni.³⁷

3. A hungarikum törvény

A 'hungarikum' vagy 'hungaricum' jelölés meglehetősen elterjedt a magyar nyelvhasználatban, ennek ellenére sokáig tisztázatlan volt az, hogy mely esetekben alkalmazható és hogy mit is takar.³⁸ Mindazonáltal például a 'hungarikum' megjelölésre vonatkozó védjegybejelentéseket viszonylag nagy számban tettek.³⁹

A hungarikum szó jogszabályi meghatározásával elsőként a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvényben találkozhattunk. Ennek meghatározása szerint hungarikum „a Magyarország mindenkori területén megjelent minden, továbbá a külföldön magyar nyelven, magyar szerzőtől, illetőleg magyar vonatkozású tartalommal keletkezett valamennyi dokumentum, függetlenül attól, hogy nyilvánosságra hozták-e vagy sem”.⁴⁰ Véleményem szerint ezen meghatározás nem fedte le maradéktalanul a köznapi értelemben használt hungarikum jelentésvilágot.

Lényegében ezen eltérő hungarikum felfogás szellemében született⁴¹ meg az Országgyűlés azon határozata,⁴² amely a hungarikumok védelméről rendelkezik. Az országgyűlési határozat értelmezése alapján lényegében egy tágabb

³⁷ 74/2012. VM rendelet 6. §

³⁸ Lásd ezzel kapcsolatban pl. a www.hungarikum.lap.hu internetes oldalt [letöltve: 2013.02.05.].

³⁹ 2003. július 30-ig 13 db volt Magyarországon. BÁNDI Tamásné: Minek nevezzetek? Hungaricum? *Védjegyvilág*, 2003/2. 19. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának e-nyilvántartása szerint – <http://epub.hpo.hu/e-nyilvantartas/?lang=HU> [letöltve: 2013.02.08.] – jelenleg is fennálló védjegyoltalom: 'Hungarikum virágföld 1957', 'Legyen az erkölcs hungarikum', 'Roma Hungaricum Állami Művészegyüttes', 'Forum Hungaricum', 'Hungaricum Wine & Fine Food', 'Premium Hungaricum', 'Béres Egészség Hungaricum Program', 'Hungaricum Fesztivál', 'HBF Hungaricum', 'Hungaricum Club'. Érdekességgéppen egy szabadalmi bejelentés (a Rhacódium Cellare nemespenész penicillin előállításával összefüggésben) kapcsán is találkozhatunk a hungaricum elnevezéssel...

⁴⁰ Lásd 1997. évi CXL. törvény 1. mellékletének d) pontját. A hungarikum kifejezés használata egyébiránt a magyar borjogban is megtalálható, így a bortörvény indoklásában hungarikumnak minősítik az Egri- és Szekszárdi Bikavért, továbbá a tokaji borkülönlegességeket; lásd a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény indoklásának 14-17.; 38. §-ait.

⁴¹ A határozat megalkotására vonatkozó önálló indítványt (irományszám: H/4607.) Medgyasszay László és Simicskó István képviselők nyújtották be 2007. december 5-én.

⁴² Lásd a 77/2008. (VI.13.) Ogy. határozatot a hungarikumok védelméről.

és egy szűkebb értelemben vett hungarikum felfogással találkozhatunk. Tágabb értelemben véve hungarikumnak tekinthetők azon értékek, amelyek „egyedien és egyedülállóan magyar különlegességek”. Szűkebb értelemben a hungarikumok „olyan sajátos magyar termékek, melyeknek tulajdonságai között lényeges és kiemelkedő a magyar nemzeti jelleg, és amelyek természeti adottságainkkal, őshonos fajtáinkkal, termelési-tenyésztési hagyományainkkal összefüggésben sajátosan magyar ismérvekkel rendelkeznek.” Mint az a 2012-ben elfogadott hungarikum törvény elemzése kapcsán megállapítható, a jogalkotó végül a tágabb értelemben vett hungarikum felfogásból kiindulva alkotta meg a hungarikum törvényt.

A meghatározást követően az Országgyűlés felkérte a Kormányt, hogy dolgozza ki a hungarikumok rendszerezését, valamint megőrzésének és hasznosításának lehetőségeit.

A határozat egyébiránt utalt a *Hagyományok – Ízek – Régiók* (HÍR) programra is. A HÍR lényegében az – eredetileg francia előzményekkel kidolgozott – európai uniós *Euroterroirs* kezdeményezés részeként, a FVM által 1998-ban indított és a Magyar Agrármarketing Centrumhoz utalt program, amelybe a gyűjtésre kijelölt időszak végére mintegy 300 – a magyar kultúrára jellemző hagyományos és tájjellegű – termék került be.⁴³ A határozatban – lényegében a HÍR eredményeinek elismeréseként – az Országgyűlés felkérte a Kormányt arra is, hogy vizsgálja meg a HÍR program keretében létrejött, a hagyományos mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket tartalmazó gyűjtemény bővítésének és hasznosításának, valamint a határon túli magyarok lakta területeken való gyűjtőmunkához szakmai segítség nyújtásának lehetőségét.

Az Országgyűlés határozatában mindezeket túl – érzékelve a hungarikumok és a földrajzi árujelzők közötti szoros kapcsolatot – felkérte a Kormányt, hogy „ösztönözze az agrártermékek eredetmegjelölései és földrajzi jelzései közösségi oltalmának megszerzését, valamint a hagyományos különleges tulajdonságú termékek közösségi elismerését.”

A magyar ún. ‘libamáj’ botrány hatására – amely ügyben kétséges állatvédelmi jogalapra hivatkozással kívánták külföldi versenytársak tönkretenni a magyar hungarikumnak számító élelmiszerek gazdasági alapjait és jó hírnevét – az Országgyűlés továbblépett a hungarikumok jogszabályi védelmének ügyében, és felkérte a „Kormányt, hogy az országgyűlési határozatban

⁴³ SIMICSKÓ István: *Nemzeti értékeink védelmében*. Budapest, Kereszténydemokrata Néppárt Országgyűlési Képviselőcsoportja, 2008, 228.

deklarált hungarikumokról – ideértve a magyarországi hízott kacsá- és libamáj-termelést – nyújtson be törvényjavaslatot az Országgyűlés elé.”⁴⁴

Ezen előzményeket követően, néhány év előkészítés után, a hungarikum törvény (továbbiakban Huntv.)⁴⁵ 2012-ben került elfogadásra. A törvény két védendő kategóriát határoz meg. Az első, tágabb kategória – mondhatni a szabályozás alapegysége – az ún. ‘nemzeti érték’, míg a magasabb minőségi kategória a ‘hungarikum’ maga. A két védendő kategória meglehetősen széles tárgykörre terjed ki, ami nem más, mint az ‘érték’, amely valamiképpen kötődik annak magyar alkotóihoz, megteremtőihez vagy Magyarországhoz. Valamely érték nemzeti értékke vagy hungarikummá minősítése nem érinti annak egyéb jogszabályok alapján fennálló védettségét.⁴⁶ Fontos megjegyezni, hogy a Huntv. alapján a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok nem lehetnek sem nemzeti értékek, sem hungarikumok, továbbá kiemelendő az is, hogy a Huntv. hatálya nem érinti a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény által hungarikumnak minősülő értékeket.⁴⁷

3.1. A Magyar Nemzeti Értékek Piramisának alapköve – a nemzeti érték

A Huntv. meghatározása alapján a *nemzeti érték* a magyar alkotótevékenységhez, a termelési kultúrához, a tudáshoz, a hagyományokhoz, a tájhoz és az élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték, vagy termék, amely (a) hazai szempontból meghatározó jelentőségű, így nemzetünk – de legalább egy meghatározott tájegység lakossága – a magyarságra jellemzőnek és közismertnek fogad el, (b) jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon, (c) hozzájárul az új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez.⁴⁸ A törvény speciális esetként nevesíti a ‘közös-

⁴⁴ Lásd a 122/2008. (XI.28.) Ogy. határozatot a hízott kacsából és libából előállított termékek védelméről.

⁴⁵ 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról (továbbiakban Huntv.).

⁴⁶ Ilyen például: a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, valamint a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény; Huntv. 1. § (2) bek.

⁴⁷ Huntv. 1. § (3)-(4) bek.

⁴⁸ Huntv. 1. § (1) bek. j) pont.

ségi oltalom alatt álló nemzeti értékeket⁴⁹ és a 'nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékeket'.⁵⁰ E két esetkörhöz, valamint az egyes miniszterek által összeállított 'ágazati értéktárakban'⁵¹ szereplő nemzeti értékek a *törvény erejénél fogva*⁵² képezik a nemzeti értékek részét és kerülnek a – Hungarikum Bizottság (HB) által összesített és gondozott⁵³ – ún. *Magyar Értéktárba*. A Hungarikum Bizottság a 2013. január 31. napján tartott ülésén kiadott listán⁵⁴ szereplő értékeket a törvény erejénél fogva beemelte a Magyar Értéktárba. Így nemzeti értékek lettek (a) a szellemi kulturális örökség tárgyai (pl. Kassai-féle lovasíjász módszer, Sárköz népművészete), (b) az eredetmegjelölések oltalmára és nemzetközi lajstromozására vonatkozó Lisszaboni Megállapodás alapján nemzetközi védelem alatt álló magyar eredetmegjelölések (pl. herendi porcelán, szentgotthárdi kard), (c) az uniós oltalom alatt álló mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi árujelzői (pl. alföldi kamillavirágzat, gyulai kolbász), (d) az uniós oltalom alatt álló szeszes italok földrajzi árujelzői (békési szilvapálinka, törkölypálinka megnevezés, etc.), (e) az uniós oltalom alatt álló szőlészeti és borászati termékek földrajzi árujelzői (pl. Villány, Tokaj), (f) az uniós elismerés alatt álló hagyományos különleges termékek (pozsonyi kifli).

Az ipso iure a Magyar Értéktár részévé váló értékeken kívül van más lehetőség is arra, hogy egy érték a Magyar Értéktár részévé váljon. Egy, a duplumok elkerülését szolgáló értékelést⁵⁵ követően ugyanis a nemzeti értékek a települési, a tájegységi, a megyei, valamint a külhoni közösségek értéktá-

⁴⁹ A törvény alapján e körbe tartoznak az 510/2006/EK tanácsi rendelet alapján eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékek vagy élelmiszerek, a 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján földrajzi árujelzővel rendelkező szeszes italok, az 1234/2007/EK tanácsi rendelet alapján eredetmegjelöléssel, vagy földrajzi jelzéssel rendelkező borok és borászati termékek, továbbá az 509/2006/EK tanácsi rendelet alapján hagyományos különleges terméknek minősülő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek; Huntv. 1. § (1) bek. i) pont.

⁵⁰ A törvény alapján e körbe tartoznak „azon nemzeti érték, amely az Országgyűlés által ratifikált, vagy kormányrendelettel kihirdetett nemzetközi megállapodások vagy viszonyosság alapján nemzetközi elismerésben részesült”; Huntv. 1. § (1) bek. k) pont.

⁵¹ *Ágazati értéktár*: az egyes ágazatokért felelős miniszterek által azonosított nemzeti értékek adatainak gyűjteménye; Huntv. 1. § (1) bek. b) pont, lásd továbbá a 6. §-t is. *A Huntv. egyéb-iránt nem egyértelmű abban a kérdésben, hogy az ágazati értéktárban szereplő értékeket ipso iure nemzeti értékeknek tekinti-e.* Kétségtelen, hogy a 9. §-ban ekként nevesítik azokat. A 10. § (1) bek. ezzel szemben különbséget tesz az ágazati értéktárak és a törvény erejénél fogva Magyar Értéktárba tartozó értékek között; lásd még a 6. § (2) bek.-t is.

⁵² Huntv. 9. §

⁵³ Huntv. 10. § (1) bek.

⁵⁴ A lista letölthető: <http://elelmiszerlanc.kormany.hu/hungarikum> [letöltve: 2013.02.08.].

⁵⁵ Huntv. 7. § (4) bek., 10. § (2) bek.

raiból is átkerülnek a Magyar Értéktárba.⁵⁶ A települési, tájegységi, megyei, valamint a külhoni magyarság értéktárának létrehozása pusztán lehetőség és nem kötelezettség a *települési önkormányzatok* (települési és/vagy tájegységi értéktár), *megyei önkormányzatok* (megyei értéktár) valamint a *Magyar Állandó Értekezlet*, azaz a MÁÉRT (külhoni magyarság értéktára) számára.⁵⁷ Amennyiben az önkormányzatok, illetve a MÁÉRT élnek e lehetőséggel, akkor ennek kapcsán létrehozhatnak külön *bizottságot*,⁵⁸ vagy *megbízhatnak* olyan állami, önkormányzati, egyházi, társadalmi illetve vidékfejlesztési szervezetet, amely már korábban is ezzel foglalkozott.⁵⁹ Amennyiben az önkormányzatok illetve a MÁÉRT nem élnek e törvényi lehetőséggel, akkor a Huntv. bizonyos delegációs szabályokat állapít meg, amelyek meghatározzák azt, hogy adott nemzeti értékek meghatározásával, összegyűjtésével és gondozásával kapcsolatos feladatokat ki lássa el.⁶⁰ A rendszer nyitottságát szolgálja azon szabály, amely alapján a nemzeti érték felvételét a települési, tájegységi vagy megyei értéktárba, valamint a külhoni magyarság értéktárába, továbbá a Magyar Értéktárba *bárki kezdeményezheti*.⁶¹

3.2. A Magyar Nemzeti Értékek Piramisának csúcsa – a hungarikum

A nemzeti érték meghatározásán alapuló hungarikum fogalom egy képzeletbeli minőségi piramis csúcsát jelöli. A Huntv. értelmében a *hungarikum* egy gyűjtőfogalom, amely egységes osztályozási, besorolási és nyilvántartási rendszerben olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye, és (a) amelyet belföldön és külföldön egyaránt a magyarság eredményeként, kiemelt értékeként tartanak számon, vagy (b) amely védett természeti értékek, vagy (c) amely kiváló nemzeti termék, vagy (d) amelyet az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint végzett egyedi értékelés eredményeként a Hungarikum Bizottság hungarikummá minősít, (e) vagy amely e törvény erejénél fogva hungarikumnak minősül.⁶² A meghatározásból kitűnik, hogy a

⁵⁶ Huntv. 3. § (2) és (4) bek., 4. § (2) bek., 5. § (2) bek., 7. § (1) bek.

⁵⁷ Huntv. 3. § (1) és (4) bek., 4. § (2) bek., 5. § (2) bek.

⁵⁸ Huntv. 3. § (2) és (4) bek., 4. § (3) bek., 5. § (3) bek.

⁵⁹ Huntv. 3. § (3) bek., 4. § (1) bek., 5. § (1) bek.

⁶⁰ Huntv. 4. § (2) bek., 17. § (1) bek. b) pont.

⁶¹ Huntv. 8. §

⁶² Huntv. 1. § (1) bek. g) pont.

hungarikumok kapcsán is találkozhatunk ipso iure hungarikumokkal, és olyanokkal is, amelyek a HB minősítése és döntése alapján lesznek azzá, és válnak a Hungarikum Gyűjtemény⁶³ részévé. Az első esetkör kapcsán a Huntv. megállapítja: az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete által kiemelkedő egyetemes értéként vagy szellemi kulturális örökségként nyilvántartott és a hungarikumokkal szemben támasztott, fentebb nevesített a)-c) alpontok szerinti feltételeknek megfelelő javak külön elbírálás nélkül, a hungarikum törvény erejénél fogva hungarikumoknak minősülnek; s az így hungarikumnak minősülő nemzeti értékek adatait a HB közzéteszi.⁶⁴ A törvény erejénél fogva hungarikumnak minősülő nemzeti értékek listája immáron közzétételre került. A HB 2013. január 31-ei ülésén jóváhagyott lista⁶⁵ két nagy csoportra bontva nevesíti az ipso iure hungarikumokat: (a) a *szellemi kulturális örökség területéről származó hungarikumok* (a1)⁶⁶ a táncház módszer mint a szellemi kulturális örökség átörökítésének magyar modellje, (a2)⁶⁷ a mohácsi busójárás maszkos télűző szokása, a solymászat élő emberi öröksége, a matyó népművészet hímzéskultúrája; (b) a *világörökség listáján szereplő magyar helyszínek*:⁶⁸ (b1) Budapesten a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út, (b2) Hollókő ófalu és környezete, (b3) az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai, (b4) az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete, (b5) a Hortobágyi Nemzeti Park (a Puszta), (b6) Pécs (*Sopiana*) ókeresztény temetője, (b7) Fertő/*Neusiedlersee* kultúrtáj, (b8) a Tokaji történelmi borvidék kultúrtáj.

Összehasonlítva a nemzeti értékekkel, a Huntv. a hungarikummá nyilvánítási eljárás kezdeményezését *szűkebb jogosulti körnek* teszi lehetővé.⁶⁹ A törvény

⁶³ Huntv. 1. § (1) bek. h) pont.

⁶⁴ Huntv. 12. § (2) bek.

⁶⁵ Lásd: <http://elelmiszerlanc.kormany.hu/hungarikum> [letöltve: 2013.02.08.].

⁶⁶ A szellemi kulturális örökség megőrzését szolgáló legjobb gyakorlatok listáján szereplő hungarikum: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&Art18=00515> [letöltve: 2013.02.08.].

⁶⁷ Az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listáján szereplő hungarikumok: http://www.szellemiorokseg.hu/index.php?menu=52&m=unesco_listak [letöltve: 2013.02.08.].

⁶⁸ Lásd: <http://whc.unesco.org/en/list> [letöltve: 2013.02.08.].

⁶⁹ A Magyar Értéktárban nyilvántartott nemzeti értéknek hungarikummá nyilvánítására javaslatot tehet: (a) a HB tagja, (b) a Települési Értéktár Bizottságok, vagy a feladataik ellátásával megbízott intézmények, szervezetek, (c) a Megyei Értéktár Bizottságok, vagy a feladataik ellátásával megbízott intézmények, szervezetek, (d) a Külhoni Bizottság, vagy feladataik ellátásával megbízott intézmények, szervezetek, (e) a hatáskörrel rendelkező miniszterek, valamint (f) a Magyar Értéktárban nyilvántartott nemzeti értéket gondozó, vagy ilyen terméket előállító magánszemélyek vagy vállalkozások; Huntv. 12. § (1) bek.

értelmében a *HB* – a Huntv. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott feltételek szerint – kiválasztja, hogy mely nemzeti értékek minősülnek a Magyar Értéktárból hungarikumnak, indokolt esetben pedig dönt e minősítés visszavonásáról. A Huntv. rendelkezése alapján a Hungarikumok Gyűjteményét első alkalommal a törvény hatálybalépésétől – vagyis 2012. július 1. napjától – számított egy éven belül kell közzétenni.⁷⁰

A Hungarikumok Gyűjteményében szereplő értékek széles körben történő megismertetésének elősegítése és minőségük folyamatos fenntartása érdekében *hungarikum tanúsító védjegy* kerül bevezetésre. A hungarikum tanúsító védjegy lajstromozása iránti nemzeti bejelentést, valamint a közösségi védjegybejelentést az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter teszi meg, és a védjegy használatát a védjegyjogosult pályázati úton kiválasztott alkotók számára engedélyezi. A hungarikum tanúsító védjegy piaci bevezetése és népszerűsítése, valamint a hungarikum tanúsító védjegy szabályzatában foglalt követelmények teljesülésének az ellenőrzése az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter feladata.⁷¹

Összefoglaló

A fentebb részletezettek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az eredetvédelem és a hozzá kapcsolódó számos jogintézmény egy dinamikusan változó területe mind a nemzetközi, mind az uniós, mind pedig a nemzeti jognak. Magyarországnak pedig alapvető gazdasági érdeke, hogy ezen változásoknak aktív formálójá és alkalmazója legyen.

⁷⁰ Huntv. 21. § (2) bek.

⁷¹ Huntv. 18. §